

Edmund Mazur

Ogólnopolskie Sympozjum doskonalenia zawodowego adwokatów

Palestra 13/7(139), 70-72

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ogólnopolskie Sympozjum doskonalenia zawodowego adwokatów

Staraniem Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej odbyło się w dniach 6—8 czerwca br. w Świdrach Małych koło Warszawy Ogólnopolskie Sympozjum doskonalenia zawodowego. Około 100 adwokatów z całego kraju, skierowanych przez poszczególne rady adwokackie, zebrało się po to, by wspólnie dyskutować i uczyć się przepisów nowego kodeksu postępowania karnego.

Po powitaniu przybyłych koleżanek i kolegów przez Sekretarza Naczelnej Rady Adwokackiej adw. Zdzisława Czeszejkę, inauguracyjny wykład poprowadził prof. dr Mieczysław Siewierski. Omówił on na wstępie rys historyczny prac kodyfikacyjnych i ich przebieg w Komisji Kodyfikacyjnej oraz w Sejmie. Charakterystycznym momentem prac kodyfikacyjnych jest wniesienie dość dużo, i to częstokroć bardzo istotnych, poprawek w toku obrad w Sejmie. Następnie referent wskazał na fundamentalne zasady procesowe, charakteryzując ich przesłanki i wskazując na zmiany merytoryczne lub redakcyjne, które często są zmianami typu zasadniczego. W ten sposób zostały omówione zasady: prawdy obiektywnej trafnej represji, bezstronności, domniemania niewinności, ciężaru dowodowego, swobodnej oceny dowodów, legalizmu, skargowości, jawności rozprawy, bezpośredniości, ustności, *in dubio pro reo*, lojalności, obrony, profilaktyki itp. Szczególnie wiele uwagi zajęły rozważania instytucji legalności i roli obrony w postępowaniu przygotowawczym. Uprawnienia oskarżonego i obrońcy uległy tu znacznemu rozszerzeniu w zakresie wiadomości o zarzutach, zgromadzonym materiałale dowodowym i zgłaszanych wnioskach dowodowych. Również postępowanie odwoławcze zostało znacznie poszerzone — chociażby w stadium postępowania przygotowawczego i wykonawczego. Omówiony też został temat nowych instytucji, jak np. oskarżyciela posiłkowego, przedstawiciela społecznego oraz wzajemnych zależności z pokrzywdzonym, oskarżycielem prywatnym i powodem cywilnym. Okazało się, że mimo pozorów przepisy nowego k.p.k. zawierają wiele nowych instytucji i nowych rozwiązań. Opanowanie tego narzędzia przez obronę jest konieczne, tym bardziej że przepisy w sposób pozytywny określają działalność obrony tylko i wyłącznie na korzyść oskarżonego.

Docent dr Jerzy Bafia omówił postępowanie przed sądem pierwszej instancji oraz postępowania szczególne (uproszczone, przyspieszone, w stosunku do nieobecnego). Zajął się on omawianiem samego modelu postępowania z uwzględnieniem podstawowych czynności procesowych, zasad procesowych i różnic w postępowaniach szczególnych. Tu na plan pierwszy wybija się rozszerzenie uprawnień sądu w zakresie kontroli postępowania przygotowawczego, wpływ na przedmiot procesu, np. przez zwrócenie akt oskarżycielowi publicznemu w celu objęcia nim innych osób, zwrócenie akt do śledztwa z wiążącymi wytycznymi, możliwość zmiany kwalifikacji, umorzenie postępowania itp. Referent zwrócił uwagę na wzmocnienie instytucji kontradiktoryjności oraz na zacieranie się praktycznej różnicy między przerwą a odroczeniem rozprawy. Przy postępowaniach szczególnych najistotniejsza zmiana dotyczy zniesienia trybu doraźnego. W postępowaniu uprosz-

czonym rozszerzono gwarancje procesowe oskarżonego, wprowadzając wiele z nich z trybu zwykłego (np. obowiązkowe doręczenie aktu oskarżenia, postanowienie o przedstawieniu zarzutów i o zamknięciu dochodzenia lub śledztwa, zasada trzyosobowego składu sądu itp.). Sporo uwagi poświęcone zostało instytucji oddania pod sąd. Tu widać wyraźne zwiększenie kompetencji sądu w stosunku do aktu oskarżenia oraz tendencję do zrównania uprawnień i obowiązków prokuratora i obrony (oczywiście w tym stadium postępowania).

Postępowanie odwoławcze zreferował sędzia Sądu Najwyższego Henryk Kempisty. Przy omawianiu tego tematu trzeba było sięgnąć do starych instytucji apelacji i kasacji, aby na ich tle uwypuklić podobieństwa i różnice postępowania rewizyjnego. Znamienne jest poszerzenie uprawnień dowodowych (możliwości ich dopuszczania i przeprowadzania) sądu rewizyjnego i Sądu Najwyższego. Charakterystyczne jest zniesienie instytucji nieważności wyroku, a w zamian poszerzenie podstaw do wznowienia i rewizji nadzwyczajnej, przy czym skorzystanie z jednej instytucji nie wyłącza skorzystania z drugiej bez zachowania hierarchii czy kolejności. Można ponadto zauważyć tendencję do zrównania środków odwoławczych w zakresie postępowania (rewizja-zażalenie). Zmieniło się pojęcie „środka na korzyść”: ostatecznie zamknięto rozdział sporów na temat, czy w razie rewizji złożonej przez oskarżyciela sąd rewizyjny może orzec na korzyść oskarżonego. Przepisy k.p.k. udzielają na to odpowiedzi twierdzącej. Odformalizowano znacznie postępowanie odwoławcze w zakresie uzupełniania braków pisma procesowego i treści protokołu rozprawy. Obecnie wiele braków można uzupełnić bez obawy odrzucenia środka odwoławczego, sąd więc musi wezwać do tego obrońcę, protokół rozprawy zaś nie jest wyłącznym dowodem tego, co się działo na rozprawie zarówno co do treści, jak i zachowania form. Poszerzono prawo udziału obrońcy w postępowaniu odwoławczym i wykonawczym. Szeroko też omówione zostały forma oraz zarzuty i wnioski w postępowaniu odwoławczym, przy czym zwrócono uwagę na odmiennosc ujęcia w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów k.p.k.

Adwokat Tadeusz de Virion omówił kwestie dotyczące obrony i obrońcy w nowym k.p.k. Wychodząc od prawa oskarżonego do obrony, przeszedł następnie do obowiązków i uprawnień obrońcy. Przepisy statuują generalną zasadę, że uprawnienia obrońcy nie są większe od uprawnień oskarżonego, a w pewnym zakresie są one mniejsze, albowiem pewnych czynności obrońca nie może dokonać zamiast oskarżonego (np. cofnąć rewizji). Wiele pytań wywołały instytucje obrony obligatoryjnej i fakultatywnej, zwłaszcza zaś uprawnienia obrońcy w śledztwie. W szczególności chodzi tu o prawo do kontaktu z podejrzanym w śledztwie, prawo do porozumiewania się bez obecności udziału osób trzecich, prawo do zapoznania się z materiałami śledztwa, prawo do udziału przy czynnościach śledczych w sytuacji udziału obligatoryjnego i fakultatywnego, prawo do korespondencji z podejrzanym bez cenzury. Dużą dyskusję wywołało zagadnienie zażalenia na tymczasowe aresztowanie w postępowaniu przygotowawczym. Ustanowienie terminu do złożenia takiego zażalenia przy niepełnej znajomości materiału, na jakim oparto decyzję o tymczasowym aresztowaniu, znacznie utrudnia pełne korzystanie z tego środka odwoławczego, a przynajmniej nie gwarantuje efektywnego wykorzystania całości argumentacji.

Wiceminister Sprawiedliwości Kazimierz Zawadzki w przemówieniu swym spiął jakby klamrą te specjalistyczne referaty z dziedziny postępowania karnego. Rzucając przepisy o postępowaniu na tło polityczno-społeczne, omówił ich zna-

czenie dla praworządności jako koniecznej przesłanki państwa socjalistycznego. Wiele instytucji prawa procesowego zazębia się z instytucjami prawa materialnego i wykonawczego, a wszystkie trzy akty prawne już uchwalone oraz te, które mają być uchwalone w przyszłości, a więc prawo o wykroczeniach i o postępowaniu w tych sprawach, prawo karne skarbowe i prawo o zapobieganiu demoralizacji nieletnich, stanowią jedną wzajemnie się uzupełniającą całość.

Uczestnicy sympozjum z zainteresowaniem wysłuchali żywej prelekcji redaktora Lulińskiego, który omówił problematykę narady partii komunistycznych i robotniczych toczącej się aktualnie w Moskwie oraz niektóre aspekty polityki Chińskiej Republiki Ludowej i Niemieckiej Republiki Federalnej. Szczególne zainteresowanie słuchaczy oraz żywą dyskusję wywołały zagadnienia niemieckie i chińskie.

Każdy wykład wywoływał ożywioną dyskusję i wiele pytań. Nie wszystkie mogły one znaleźć odpowiedź natychmiast, co było spowodowane ustalonym limitem czasowym. Na część pytań udzielili odpowiedzi sami uczestnicy sympozjum, na część — prowadzący wykłady, na resztę zaś — prof. dr M. Siewierski na odrębnym zebraniu.

Sympozjum spotkało się z wysoką oceną kolegów, a poziom dyskusji i pytań z taką samą oceną referentów. Organizacja i przebieg sympozjum nie nasuwały zastrzeżeń; chwilami tylko odczuwało się znużenie spowodowane nawet materiału. Nie jest to zresztą winą organizatorów, ale „winą” bogactwa materiału poruszanego przez referentów i uczestników. Należy tylko życzyć sobie, aby tego rodzaju sympozja i na takim właśnie poziomie odbywały się częściej oraz aby wiedza na nich zdobyta dotarła do kolegów nieobecnych.

Adw. Edm. Mazur

Ogólnopolskie Sympozjum aplikantów adwokackich

Do tradycji już przeszły ogólnopolskie sympozja aplikantów adwokackich poświęcone zagadnieniom związanym z prawidłowym wykonywaniem zawodu adwokackiego i technice pracy adwokata. Również w tym roku, podobnie jak w latach ubiegłych, z inicjatywy Naczelnej Rady Adwokackiej odbyło się w dniach od 19 do 23 maja w ośrodku wypoczynkowym „Pod Dębami”, w Świdrach Małych koło Warszawy, spotkanie aplikantów adwokackich, reprezentujących izby adwokackie z całego kraju.

Uczestnicy sympozjum mieli okazję wysłuchać ciekawych referatów przygotowanych przez przedstawicieli palestry, przy czym zasadniczym tematem tych referatów było przemówienie adwokata przed sądami I i II instancji w sprawach cywilnych i karnych.

W ramach sympozjum odbyło się również w tym roku spotkanie z Wiceministrem Sprawiedliwości K. Zawadzkiem, który swoje wystąpienie poświęcił omówieniu zadań adwokatury w PRL. Omówienie przez Wiceministra K. Zawadzkiego tych zagadnień uznać należy za szczególnie ważne i celowe, jeśli się zważy, że uczestnicy sympozjum mają już poza sobą dwuletni okres aplikacji adwokackiej,